

שיחה לעם

רעיון לפרשת השבוע מעובד ע"פ שיחות הרבי מליובאוויטש

מיצד לשתות בסעודת פורים...

להזמין שוב את רבי זירא, למרות שידע שעלול לקרות שוב מה שקרה בשנה שעברה...

זאת ועוד, הסיבה לכך שרבי זירא לא נענה להצעתו של רבה הייתה בגלל שלא היה בטוח שיתרחש שוב נס שרבה יוכל להחיותו כבשנה הקודמת. הווי אומר: לו היה רבי זירא בטוח שגם בשנה זו יקרה נס - היה מסכים לחגוג סעודת פורים ביחד עם רבה, על-אף החשש שרבה יעשה שוב מה שעשה בשנה שעברה! ונשאלת השאלה, מדוע באופן עקרוני רבי זירא הביע נכונות לסעוד יחד עם רבה? וכי היו חסרים לו 'הרפתקאות' לפורים?⁴

בהכרח לומר, שלמרות שרבה גרם לרבי זירא פירוד הנשמה מן הגוף, בכל זאת לא היה בכך משום שפיכות דמים.

להבנת הדברים, נוכל להיעזר בדברי חז"ל אודות מיתתם של נדב ואביהוא שהיה אף הוא בעטיו של שתייה מרובה של יין - "שתויי יין נכנסו למקדש"⁵. גם כאן עולה אותה תמיהה: כיצד ייתכן שצדיקים כנדב ואביהוא, שמשו רבנו מעיד עליהם (לאחר מעשה זה) שהם גדולים אף יותר ממנו ומאהרן⁶, יכשלו בעניין שלילי ויכנסו שתויי יין למקום המקודש ביותר - למקדש?

ומבואר בזה⁷ על יסוד דברי האור"חיים הקדוש⁸, שנדב ואביהוא היו בדרגה רוחנית נעלית ביותר, ומגודל השתוקקותם וכמיהתם להידבק בה' כלתה נפשותם מהם ומתו. וזהו הפירוש "שתויי יין נכנסו למקדש", שהם שתו הרבה יין כדי שיוכלו להתעסק בסודותיה העמוקים של התורה, 'ינה של תורה', כמאמר חז"ל "נכנס יין יצא סוד". ובשל ריבוי סודות התורה הגיעו לכלות הנפש ומתו מתוך אהבה עזה לה'. כדברי הפסוק: "בקרבתם לפני ה' (ואז-) וימותו"⁹.

ח ז"ל מספרים על סעודת פורים יוצאת-דופן בתולדות עם-ישראל, וכך הוא תוכן הסיפור¹: רבה ורבי זירא ישבו לסעודת פורים משותפת והרבו בשתיית יין עד כדי שכרות כמצות היום. במהלך הסעודה "קם רבה - שחטיה לרבי זירא". לאחר זמן התפלל עליו רבה והחיה אותו באופן ניסי. כעבור שנה, הציע רבה לרבי זירא לבוא ולהשתתף עמו שוב בסעודת פורים, אולם רבי זירא סירב באמתלא שלא כל יום קורים ניסים'. כלומר, רבי זירא לא היה בטוח שיתרחש שוב נס ויהיה ביכולתו של רבה להחיותו.

סיפור זה מעורר מספר תמיהות:

ראשית, כיצד ייתכן שרבה² נכשל באיסור כה חמור של שפיכות-דמים, וכי היותו במצב של שכרות מצדיק לעשות מעשה חמור שכזה?

המהרש"א (רבי שמואל אליעזר איידליס) כתב לבאר, שלא היה כאן עניין של מיתה ממש, אלא רבה 'לחץ' עליו לשתות יותר מדי עד ש"חלה ונטה למות". אולם לפי פשט הסיפור לא ניתן לומר כך, שהרי מסופר שלאחר מעשה ביקש עליו רבה רחמים והחיה אותו! בנוסף לכך: אף אם נסביר שרבה לא שחט ממש את רבי זירא, עדיין לא מובן, שהרי סוף-כ"סוף הזיק הדבר לבריאותו³!

התמיהה מתחזקת יותר לאור המשך הסיפור שבשנה שלאחר מכן הזמינו פעם נוספת, הרי בזוכרו מה חולל לרבי זירא בפורים הקודם - לא היה על רבה להזמינו שוב ללא כל היסוס! בפועל, לא זו בלבד שלא מצינו שרבה עשה על כך תשובה וחרטה, אלא עוד זאת, הוא הלך

¹ מגילה דף ז' עמוד ב'. מועתק בזה לשון הגמרא: "אמר רבא מיחייב איניש לבסומי [להשתכר] בפורי'א עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. רבה ורבי זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי, איבסום, קם רבה שחטיה לרבי זירא. למחר בעי רחמי ואחייה. לשנה [הבאה], אמר ליה: ניתי מר ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי, אמר ליה: לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא".

² ראה גם תניא פרק א', ובפרק י"ג מבואר שרבה העריך את עצמו שהוא במדרגת ה'בינוני', אך לאמיתו של דבר היה צדיק (צדיק על-פי ספר ה'תניא')!

³ הוכחה נוספת שדברי הגמרא הם כפשוטם, היא מכך שרבינו אפרים הסיק מסיפור מחריד זה שאין חיוב להשתכר בפורים - כדי למנוע תוצאות בלתי-רצויות (הובא בבית-יוסף אורח-חיים סימן תרצ"ה ועוד). והרי אם לא היתה זו 'שחטיה' כפשוטה - לא היה מקום לחשוש ולבטל חיוב זה.

⁴ והרי אסור לאדם לעמוד במקום סכנה (שבת דף ל"ב עמוד א').

⁵ הובא בפירוש רש"י פרק י' פסוק ב'.

⁶ תורת-כהנים פרשת שמיני ט, כד. מדרש תנחומא תחילת פרשת שמיני,

ועוד. מובא ברש"י פרק י' פסוק ג'.

⁷ [ראה במסגרת זו לפרשת שמיני].

⁸ תחילת פרשת אחרי.

⁹ לפיכך, מיד לאחר מכן מצווה התורה לא לשתות יין דרך שכרות - שכאשר שותים "יין שבתורה" יש להיזהר שלא לבוא כתוצאה מכך לידי שכרות, כלות הנפש. ומאחר שנדב ואביהוא נכנסו "שתויי יין למקדש"

רבה 'העלה' את רבי זירא לדרגות נעלות ביותר עד שהגיע לכלות הנפש.

אמנם לפי האמור לא ברור: הלא הכוונה האלוקית היא שיהיו נשמות בגופים, "לשבת יצרה", וכיצד רבה הביא את רבי זירא לכלות הנפש? אלא ניתן לומר שרבה חשב והעריך את רבי זירא שהוא בערכו ואין כל חשש שיגיע לכלות הנפש. יתירה מזו, מאחר שהיה בכוחו של רבה להחזיר את נשמתו, לא היה בכך כל בעיה, שכן מיד לאחרי פורים, שמסתיימת העבודה של "עד דלא ידע"¹⁴, יש לחזור למימוש ייעוד הבריאה - להיות נשמה בגוף, ועל כן ביקש עליו רבה רחמים והחיה אותו כדי שיוכל למלא את תפקידו בעולם הזה.

כעת נוכל להבין את סיום הסיפור, כיצד זה שרבה לא היסס להזמין שוב את רבי זירא לסעודת פורים. הזמנה זו היתה מתוך כוונה שגם בשנה זו יפעל אצל רבי זירא עילוי גדול כזה עד לכלות הנפש, ומיד לאחר פורים יחזור ויחיהו (בהתאם לכוונה העליונה), ויהיו ברבי זירא שתי מעלות: המעלה של כלות הנפש והמעלה של מילוי הכוונה העליונה, שהנשמות יהיו בגופים.

ועל כך ענה לו רבי זירא, שאמנם יש בו רצון עז לערוך עמו את סעודת הפורים ולבוא שוב לעילוי של כלות הנפש¹⁵, אבל מאחר ותכלית הכוונה היא שיהיו נשמות בגופים, לכן הוא חושש שלאחר שיגיע לכלות הנפש - לא תרצה נשמתו לרדת למטה, ומי יודע אם גם בפעם הזאת יצליח רבה לפעול נס כזה שנשמת רבי זירא תרצה לרדת ולהתלבש שוב בגופו - "לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא"¹⁶.

הלימוד שיש להפיק מכך בעבודת ה': כשם שיש חיוב להשתכר בפורים באופן של "עד דלא ידע", כנפסק להלכה, ולא חוששים שזה יגרום לתוצאות בלתי רצויות; כך יש חיוב בלימוד סודות התורה - שתיית יינה של תורה, עד שיגיע האדם למצב של 'שכרות' וביטול מציאותו, ולא חוששים שזה יביא אותו להנהגה של פרישות מן העולם. אלא אדרבה - עלידי מילוי חובה זו בפורים, תתווסף אצלו חיות בעבודת ה' של כל השנה, בעשיית דירה לקב"ה בעולם הזה הגשמי.

(לקוטי שיחות חלק לא, שיחה א)

¹⁴ בכך מתורץ מדוע המתין רבה עד למחרת יום הפורים ולא התפלל עליו מיד, שכן רק ביום זה חל החיוב להיות באופן של "עד דלא ידע".
¹⁵ על-דרך אמירת רבי עקיבא "מתי יבוא לידי ואקימנה".
¹⁶ באופן נוסף יש להסביר: רבה חשב שבמשך השנה התעלה רבי זירא למדרגה עליונה יותר, כך שביכולתו כבר להשיג סודות עמוקים בתורה מבלי שיגרם מכך פירוד הנשמה מן הגוף, ומשום כך הזמינו שוב לסעודת פורים. אולם רבי זירא ענהו שהוא נשאר עדיין במצב של 'זעירא', כך שיש חשש שיבוא לידי כלות הנפש כתוצאה מהשגת רזי התורה העמוקים ויצטרך לנס של תחיית המתים, ו"לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא".

הדברים עולים בקנה אחד עם דברי השל"ה¹⁰, שהסיבה לכך שמצינו צדיקים שנהגו לשתות יין בזמן הסעודה, היא מפני שיהיו גורם לשמחה גדולה, וממילא כוח השכל מתחזק, ומתוך כך יש להם נכונות לגלות סודות ורזי תורה - "נכנס יין יצא סוד".

באופן דומה יש להסביר בנוגע לעניינינו:

מדברי חז"ל עולה, שגם רבה וגם רבי זירא השתכרו¹¹, כלומר, שניהם שתו יין במידה רבה עלימנת שיתחזק אצלם כוח השכל ויוכלו להתעסק בסודות נעלים ביותר של התורה. וכך היה, כתוצאה משתיית היין עסקו בשתיית יינה של תורה, סודות ורזי תורה. אולם במהלך הסעודה, גילה רבה¹² לרבי זירא סודות נעלים ביותר והעלה אותו לדרגות גבוהות ונשגבות שלא היה יכול להכילם בתוכו, ויצאה נפשו ב'כלות הנפש' (כפי שהיה אצל נדב ואביהוא).

אך לרבה לא קרה דבר, שכן בהיותו אדם בעל כלישכל רחבים, מוחין דגדלות, היה ביכולתו להכיל את הסודות הנעלים הללו. הדבר אף נרמז בשמותיהם - רבה מורה על עניין של גדלות ורחבות המוחין, ואילו רבי זירא מורה על עניין של קטנות, מלשון זעירא.

נמצא אפוא, שלרבי זירא היה פירוד הנשמה מן הגוף - כפשוטו, ויחד עם זאת לא עבר בכך רבה על איסור שפיקות-דמים, לא במישרין ואף לא בעקיפין. שהרי אין הכוונה שרבה 'שחט' חלילה את רבי זירא במובן הפשוט, אלא היה זה ביטוי של כלות הנפש לה' שבא כתוצאה מעיסוקם בסודות נעלים ונשגבים בתורה - שלא לפי ערך דרגתו של רבי זירא.

לאור זאת, ניתן להבין מדוע השתמשו חז"ל בביטוי "שחטיה לרבי זירא", שהרי לכאורה מתאים יותר היה לכתוב לשון של הריגה, 'קטליה לרבי זירא' וכיוצא-בזה ולא בלשון שחטיה הנופל על שחיתת בעלי-חיים! אלא, מבואר בספרים, שעניינה של שחיתת בעלי-חיים היא לטובתם, כי עלידי-יזה מכשירים אותם לאכילת אדם, ובכך הם מתעלים מסוג החי' ונכללים בסוג המ'דבר', ונעשים דם ובשר כבשרו של המדבר¹³. וכך בעניינינו:

קודם הציווי - משום כך אמר משה שעליהם נאמר "בקרובי אקדש" - "שהם גדולים ממני וממך" [ראה בהרחבה במסגרת זו לפרשת שמיני].

¹⁰ שער האותיות (פד, ב).

¹¹ כפירוש רש"י: "איבסום - נשתכרו" (לשון רבים).

¹² בכך יובן דיוק הלשון "קם רבה", שקם והתעלה לדרגה נעלית ביותר והחל לגלות סודות נעלים ונשגבים (ראה פירוש רש"י על הפסוק "ויקם שדה עפרון" - "תקומה הייתה לו").

¹³ זהו הטעם הפנימי להיתר שחיתת בעלי-חיים, חרף איסור 'צער בעלי חיים', כי באמצעות השחיתתם הם מתעלים לדרגת המדבר'. כך גם משמע מדברי חז"ל (חולין דף ל' עמוד ב') "אין 'שחט' אלא 'זמשך'", שעניינה של שחיתתה היא משיכה והעלאה.

